

Eckhardt Johnsen – maleren med rod i Gørding

Et portræt og en hyldest fra en fætter

Af J. Gantzel Lauridsen

Dette er en meget personlig skitse, som må være meget forståelig, når det drejer sig om min fætter, kunstmaleren Eckhardt Johnsen, der fik en del af sin opvækst og ungdom i Gørding.

Eckhardt havde i sin kunst en fantastisk streg. I perioder kunne han minde om den berømmelige hollandske maler Vincent van Gogh. Det gælder ikke mindst en stregtegning fra Gørding i 1931. Det var året, hvor Gørding førend andre stationsbyer på egnen havde fået asfalteret gade i begyndelsen af november og som fejrede begivenheden med julebelysning over den »nye« gade og med juletræ på torvet foran Hotel Gørding. Det inspirerede Eckhardt til en pennetegning, som er gengivet i forbindelse med denne skildring. 20 år var han, van Gogh var der klart i den kunstneriske sjæl!

Portræt af Eckhardt Johnsen i 1955 kort før hans død.

Tysk født

Eckhardt var i øvrigt ikke helt almindelig. Min morbror, Hans Johnsen, der var født i midten af firserne i forrige århundrede, slog sig i moden alder på eksport af heste til den tyske hær. Under sine besøg i det tyske traf han en meget smuk kvinde, Erna, i universitetsbyen Göttingen. Det blev til ægteskab og den 26. juli 1911 kom sønnen Eckhardt til verden.

Da den første verdenskrig var slut i november 1918 herskede der stor elendighed i Tyskland, og i begyndelsen af 1919 blev ægteparret enige om, at drengen – altså Eckhardt – skulle til Danmark for at få »sul på kroppen« hos bedsteforældrene, som var min mormor og morfar, den tidligere meget kendte købmand Laust Johnsen og hans hustru Ane.

Sådan blev det, men Eckhardts tilværelse blev mere blivende end planlagt, for hans forældre blev skilt. Det betød, at han blev i Gørding. Fra sit ottende år voksede han med andre ord op hos bedsteforældrene – og kom i disse år også under indflydelse af sin farbror – min morbror – den kendte skuespiller Niels Johnsen, der drev biografen i Gørding og hvor Eckhardt efter eget ud-sagn lærte sig dansk takket være de mange film han fik at se!

Pennetegning af Gørdings julelys i 1931 med streg af van Gogh over sig.

Fik skub fra Bramming

Da Eckhardt var 15, viste han meget stor interesse for at tegne og male. Og hvad var mere logisk end at lade »knægten« komme i malerlære. Han gennemførte uddannelsen, men det var ikke just at male døre og vinduer, der havde hans interesse. Nej, det var kunsten!!

Da var det han kom i forbindelse med kunstneren P. Poulsen i Bramming, som i dag lever i Løsning ved Horsens. Poulsen satte skub i den spirende kunstner. Han fik inspiration og vovemod, og i 1932 debuterede han på »Kunstnernes Efterårsudstilling« med to billeder, deriblandt et af min fødegård, »Lundbækgård« i Aike, som er gengivet i forbindelse med denne artikel.

Det var et skub, der kom til at betyde meget. Eckhardt rykkede teltpælene op og flyttede til København, hvor han kom i forbindelse med den kendte godgørerinde for unge kunstnere, fru Fonnesbech Sandberg, der sørgede for salg af så at sige alle hans produkter. Hvad hun ikke fik afsat blev solgt gennem besøg på »Cafe Brønnum« lige ved Det kgl. Teater. Eckhardt var med i det gode selskab! Han udstillede på Corner og var med på »Kunstnerenes Efterårsudstilling« i såvel 1935 og 1942 som i 1944. Han var også med på »Nordisk Kunststævne« i 1946 og blev samme år optaget i kunstnersammenslutningen »Koloristerne«, hvor han gjorde sig stærkt gældende.

Elev af Kræsten Iversen

Eckhardts kunstneriske sans blev i begyndelsen af fyrrerne udbygget ved at blive elev på Kunstakademiet med professor Kræsten Iversen – der var fra Holsted – som læremester. Eckhardt udviklede sig klart og hans udvikling blev ikke mindre af, at han i 1940 giftede sig med malerinden Anni Løgstrup, der stammede fra Randerseggen, og som i dag ikke mindst er værdsat på området ved Dyrehavsbakken, hvor hun henter mange motiver.

Skønt med rod i det vestjyske blev Eckhardts bedste arbejdsfelter Kalundborg-egnen og Odsherred, hvor han især holdt af at være hos gdr. William Schou på Underødgård ved Egebjerg. Det var her han døde tragisk d. 13. december 1955. Hos Koloristerne havde man dengang – og måske endnu – den regel at medlemmerne på skift fik overladt en væg uden censur. Det år havde Eckhardt en sådan væg, der af anmelderen i Politiken, Pierre Lübecker, blev omtalt med ordene: »Så er der Eckhardt Johnsens væg – hvilken ruin!!!«

Det slog den meget følsomme kunstner ud, og han valgte med biblen og salmebogen i hånd at tage sit eget liv på Underødgård kun 44 år gammel.

Et tab

I en alt for tidlig alder gik vort land glip af en helt sikkert stor kunstner, der var under en betydelig udvikling. Det vil man kunne se på Gørding Central-

Akvarel af »Lundbækgård« i Aike i 1931 – omtalt i P.H.'s bog »Hvad med kulturen«.

skole, der ved hans død fik foræret 13 af hans billeder fra egnen omkring Gørding, hvor han på trods af sin store interesse for det sjællandske dog kunne finde på at male.

Han følte sig ikke bundet af den egn, hvor han havde haft en stor del af sin opvækst – for en kunstner kan bedst arbejde i det landskab der virker inspirerende på hende eller ham. Karakteristisk for Eckhardt var det, at han, da han fik en legatrejse til Vence i det sydlige Frankrig, et par dage efter ankomsten til det franske påny stod i København og satte kursen mod Odsherred. Han kunne efter eget udsagn simpelthen ikke male i Frankrig.

Sådan var fætter Eckhardt – og det skal der ikke lyde et kritisk ord om. For ham var det vigtigt at have sjælen med i kunsten. Netop derfor er det sørgeligt, at Eckhardt alt for tidligt kom bag dødens jerntæppe. Han opnåede adskilligt med fremragende værker. Vi ville helt sikkert være blevet vidne til endnu flere og endnu mere betydende ting fra hans meget fine kunstneriske hånd. Eckhardts værker er værdsat af hver den der blot ejer et af dem. Gennem den lever hans ånd og moderne dansk malerkunst.

J. Gantzel Lauridsen, f. 1922 på Lundbækgaard i Aike ved Gørding. Tre vintre på Askov udvide Højskole. Journalist siden 1941. Virket på flere blade bl.a. ansvarshavende redaktør af "Sydvestjylland" 1951-59, derefter medarbejder på "Vestkysten", og senere på landboforeningernes blad "Landsbladet". 1967-81 pressesekretær for Danske Husmandsforeninger og siden da free lance fortrinsvis for landets største landbrugsblad, "Dansk Landbrug", der har hovedsæde i Varde. Adr.: Trægården 5, st.th., 4000 Roskilde.

Kilde: Lokal-Årbogen for Bramming Kommune 1990 s. 90-93.